

Ehdotus	A 1958/UVN
Tekijä	Sosiaalidemokraattinen ryhmä
Käsittelijä	Hyvinvointi Pohjolassa -valiokunta

A 1958/UVN Jäsenehdotus tasa-arvoisesta ilmastopolitiikasta

Sosiaalidemokraattinen ryhmä ehdottaa, että Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että analysoidaan ja arvioidaan menettelytapoja ja ilmastotoimia tasa-arvonäkökulmasta.

että ilmoitetaan kulutustottumuksia ja -tapoja sekä erilaisten poliittisten päätösten vaikutuksia koskevat tilastotiedot.

että huomioidaan tasa-arvonäkökulma laadittaessa uusia ilmastoalaa koskevia ehdotuksia.

että otetaan huomioon miesten, naisten, poikien ja tyttöjen erilaiset edellytykset ilmastonmuutokseen sopeutumisessa.

että varmistetaan naisten vaikutusmahdollisuudet ilmastosiirtymän kaikilla osaluilla niin kansainvälisissä neuvotteluissa kuin kansallisessa politiikassa.

Taustaa

On hyvin tiedossa, miten ilmastonmuutos vaikuttaa naisiin, mutta asiasta on puhuttu vain vähän. Pohjoismaiden neuvoston julkaisemasta raportista käy ilmi, ettei tasa-arvonäkökulmaa oteta huomioon laadittaessa suunnitelmia siitä, miten ilmastokriisiä tulisi käsitellä.

Pohjoismaat ovat päässeet pitkälle tasa-arvon edistämisessä, ja tasa-arvonäkökulma huomioidaan maissa useimmilla politiikan aloilla. Ilmastopolitiikan osalta asia ei kuitenkaan ole yhtä selvä.

Elinehtojen muuttuminen ilmastonmuutoksen myötä osuu rajusti sekä miehiin että naisiin. Globaalilla tasolla ilmastonmuutoksesta kärsivät kaikkein eniten köyhyydessä elävät naiset. Miehet ja naiset vaikuttavat hyvin eri tavoin kasvihuonekaasujen syntyyn omilla kulutustottumuksillaan ja elämäntavoillaan. Tutkimukset osoittavat, että kestävä kehitys etenee nopeammin maissa, joissa sukupuolten välinen tasa-arvo on toteutunut paremmin.



Miesten ja naisten elintavat eroavat toisistaan myös Pohjoismaissa, minkä seurauksena myös ilmastovaikutuksissa on eroa. Ruotsissa miesten yksityisistä liikennetottumuksista aiheutuu kaksi kertaa niin paljon hiilidioksidipäästöjä kuin naisten. Jos miehet esimerkiksi käyttäisivät samoja kulkuvälineitä kuin naiset, laskisivat henkilökuljetuksista aiheutuvat päästöt Ruotsissa melkein 20 prosentilla ja autoilu olisi jo laskenut sille tasolle, jota arvioidaan tarvittavan ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi vuoteen 2050 mennessä.

Myös ilmastomuutokseen suhtautumisessa on eroavaisuuksia. Naiset pitävät ympäristöasioita tärkeämpinä kuin miehet, mikä näkyy sekä arvostuksissa että toiminnassa. Miesten ja naisten välisten erojen vähentämiseksi on tärkeää huolehtia siitä, että naiset ovat mukana tekemässä päätöksiä. Jotta ilmastosiirtymä onnistuisi, on huomioitava sekä miesten että naisten oikeudet.

Pariisin sopimuksessa todetaan, että ilmastosiirtymässä on otettava huomioon ihmisoikeudet ja tasa-arvon edistäminen. Esimerkiksi osapuolten ilmastomuutokseen sopeutumista koskevassa työssä tulisi ottaa huomioon tasa-arvonäkökulma. Pariisin sopimuksessa todetaan myös, että päästövähennykset on paitsi tehtävä, ne ovat myös toteutettavissa kestävän kehityksen puitteissa pitäen tasa-arvoa yhtenä tavoitteena Agenda 2030:n mukaisesti.

Tasa-arvo on ollut osa ilmastositimusta vuodesta 2001 alkaen, ja nykyään se on COP-kokouksissa pysyvä asialistan kohta. Tasa-arvosuunnitelmassa (Gender Action Plan, GAP) on viisi painopistealuetta:

- Kapasiteetin kehittäminen, tiedon levittäminen ja viestintä
- Tasa-arvoinen edustus, naisten osallistuminen ja johtajuus
- Yksimielisyys
- Tasa-arvonäkökulman sisällyttäminen toteutukseen ja resurssien jakamiseen
- Seuranta ja raportointi

Trondheimissä 9. elokuuta 2023

Anna Vikström (S)
Anna-Kristiina Mikkonen (sd.)
Annette Lind (S)
Eva Lindh (S)
Gunilla Carlsson (S)
Heléne Björklund (S)
Henrik Møller (S)

Karianne B. Bråthen (A)
Kim Aas (S)
Kim Berg (sd.)
Malte Larsen (S)
May Britt Lagesen (A)
Oddný G. Harðardóttir (Sf)
Per-Arne Håkansson (S)



Jani Kokko (sd.)
Johan Andersson (S)
Jorodd Asphjell (A)

Pinja Perholehto (sd.)
Tove Elise Madland (S)
Åsa Karlsson (S)